

**LIBER AMICORUM
LÁSZLÓ TRÓCSÁNYI**

**Tanulmánykötet Trócsányi László
65. születésnapja alkalmából
Studies commemorating the 65th birthday of
László Trócsányi
Mélanges offerts à László Trócsányi pour ses 65 ans**

Szerk./ed.: Kruzslicz, Péter – Sulyok, Márton – Szalai, Anikó

Szeged, 2021

Szerzők:

©Andréani, Pascale	©Gellén Klára	©Martonyi János	©Szajbély Katalin
©Badó Attila	©Görög Márta	©Mathieu, Bertrand	©Szakály Zsuzsa
©Balogh Elemér	©Gültekin-Várkonyi Gizem	©Miskolczi-Bodnár Péter	©Szalai András
©Blutman László	©Hajas Barnabás	©Mouton, Jean-Denis	©Szalai Anikó
©Bodzási Balázs	©Hajdú József	©Nagy Csongor István	©Szekeres Ildikó
©Chronowski Nóra	©J. Nagy László	©Paczolay Péter	©Szilágyi Ede
©Csehi Zoltán	©Jakab Éva	©Patyi András	©Téglási András
©Cservák Csaba	©Károlyi György	©Philip, Christian	©Tóth Károly
©Csink Lóránt	©Karsai Krisztina	©Raisz Anikó	©Traser Julianna Sára
©de Zwaan, Jaap	©Kecsmár Krisztián	©Schanda Balázs	©Tribl Norbert
©Delpérée, Francis	©Kisari Miklós	©Smith, Eivind	©Udvary Sándor
©Dezső Márta	©Kiss Barnabás	©Somogyi Norbert	©Varga Zs. András
©Dienes-Oehm Egon	©Korhecz Tamás	©Somssich Réka	©Várhelyi Olivér
©F. Rozsnyai Krisztina	©Kovács Péter	©Sulyok Márton	©Veress Emőd
©Farkas Beáta	©Köbel Szilvia	©Sulyok Tamás	©Zalai Anita
©Fejérdy Gergely	©Kruzsliz Péter	©Szabó Imre	
©Ferwagner Péter Ákos	©Kukorelli István	©Szabó Marcel	
©Flogaitis, Spyridon	©Lourde, Albert	©Szabó Zsolt	

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet
Intézetvezető, felelős kiadó: Szalai Anikó

University of Szeged Faculty of Law
International and Regional Studies Institute
Head of Institute, publisher: Szalai, Anikó

Université de Szeged, Faculté de droit et des sciences politiques
Institut des études internationales et régionales
Directrice de l'Institut, éditrice: Szalai, Anikó

Kézirat lezárásának időpontja: 2021. január 31.

Szeged, 2021

ISBN 978-963-306-815-1

KÖSZÖNTŐK – LAUDATIONS – MOTS DE SALUTATION

SZALAI ANIKÓ: Európai szellemiség Szegeden	9
MISKOLCZI-BODNÁR PÉTER: Trócsányi László köszöntése	11
MAITHIEU, BERTRAND : Portrait d'un ambassadeur de Hongrie en France par lui-même	12
DEZSŐ MÁRIA: Születésnap köszöntő Trócsányi Lászlónak	19
FARKAS BEÁTA: A nemzetközi és európai tanulmányokért Szegeden	21
KÁROLYI GYÖRGY: Trócsányi László nyomdokaiba lépve	22
PASCALÉ ANDRÉANI : Contribution pour le recueil des mélanges en l'honneur du Professeur László Trócsányi	23
SZEKERES ILDIKÓ: Több mint tizenhét éve	24
TÓTH KÁROLY: Nagyrabecsült Professzor Úr!	26
VÁRHELYI OLIVÉR: Hazánk egyik meghatározó építőmestere	32
KORHECZ TAMÁS: A tudós és a politikus szimbiózisa – ingyen ebéd nincs, de vannak vállalható kompromisszumok	33
SULYOK MÁRTON: A Mester és (egy) tanítványa – Trócsányi László 65. születésnapjára	36

NEMZETI JOG – NATIONAL LAW – DROIT NATIONAL

BADÓ ATTILA: Centralizációs törekvések a magyar önkormányzati rendszer átalakításánál	41
BALOGH ELEMÉR: Alkotmányunk történelmi értékei	51
BODZÁSI BALÁZS: Az öröklési jog szerepéről – lehetséges-e a jogközelítés az öröklési jog területén?	59
CSERVÁK CSABA: Az alkotmányos identitás összetett kérdésköréről	71
CSINK LÓRÁNT: Lehet-e alkotmányos, ami törvénytelen?	81
GÖRÖG MÁRIA: Szemelvények a Magyar Jogászegylet első éveiből	89
HAJAS BARNABÁS: A hely már nem is számít? Avagy van olyan hely, ahol nem szabad gyülekezni?	101
KISS BARNABÁS: A közjog – államjog – alkotmányjog tárgyának és viszonyának meghatározása a magyar jogirodalomban	113
KÖBEL SZILVIA: „[A] legszigorúbb puritánsággal igyekeztem egész pályámon eljárni” – Vladár Gábor kitelepítése Budapestről 1951-ben	123

KUKORELLI ISTVÁN: „Találkozásaim” Bibó Istvánnal, Bibó időszerűsége	129
PAIYI ANDRÁS: Néhány gondolat a hetedik Alaptörvény-módosítás ürügyén	139
ROZSNYAI KRISZTIINA: A step towards the dualistic model of administrative justice: the creation of an autonomous administrative procedural law in Hungary	157
SCHANDA BALÁZS: Néhány megjegyzés az alkotmánybíráskodás új szerepéhez	167
SZABÓ IMRE: Közjog – magánjog – közbizalom: egy törvénymódosítás margójára.	175
SZABÓ MARCEL: A nemzeti identitás és az alkotmányos önazonosság védelme a magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában – gondolatok egy, a 143/2010. (VII. 14.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolás utóéletéhez	185
SZABÓ ZSOLT: A brit parlamenti jog forrásai	197
SZAKÁLY ZSUZSA: Megkötheti-e egy generáció egy másik generáció kezét? Jefferson és Madison vitája az alkotmány szövegének módosíthatóságáról	205
SZALAI ANDRÁS: Az ellenállás joga, mint a demokrácia védelmének eszköze	213
SZILÁGYI JÁNOS EDE: Észrevételek a jövő nemzedékek érdekeinek alkotmányjogi védelme kapcsán, különös tekintettel a környezethez való joghoz és környezetvédelemhez kapcsolódó más kérdéskörök vonatkozásában	223
TÉGLÁSI ANDRÁS: Jogutódlás a korlátozási kártalanítás érvényesítése terén – elenyésző (alkotmányos) igény (?)	235
UDVARY SÁNDOR: A non-humán ágensek cselekvésének beszámítása	247
VARGA ZS. ANDRÁS: Az alkotmányos önazonosság doktrínájához vezető út	253
VERESS EMÖD: Megjegyzések a „korlátozott precedensrendszerrel”: adalékok egy aktuális vita hátteréhez	261

EURÓPAI JOG – EUROPEAN LAW – DROIT EUROPÉEN

BLUTMAN LÁSZLÓ: Non-Transferable Competences of EU Member States: context and conceptions	279
CHRONOWSKI NÓRA: Promises and practice: European judicial dialogue in the case law of the Hungarian Constitutional Court	287
CSEHI ZOLTÁN: Az Európai Unió Törvényszéke előtti eljárás egyes buktatói	299
DE ZWAAN, JAAP W.: The Future of European Union Cooperation: The need for more internal stability and external authority	311
DELPÉRÉE, FRANCIS : L’État contaminé	325
GÜLTEKIN-VÁRKONYI GIZEM: A Comparative Approach to the Data Protection Indicators in the National Artificial Intelligence Strategies of Hungary, Finland, the Netherlands and Italy	331

HAJDÚ JÓZSEF: Protection and monitoring of human (social) rights in the 60-year-old European Social Charter	339
KARSAI KRISZTIINA: Mérföldkő az uniós büntetőjog fejlődésében – az első büntetőjogi rendelet	349
KECSMÁR KRISZTIÁN : Le charme discret de l’article 65 du Traité CECA dans la lutte contre les ententes à la lumière des affaires Feralpi	359
KISARI MIKLÓS: Joseph de Maistre a politikai alkotmányok és az emberi intézmények rendezőelvéről	367
KRUZSLICZ PÉTER : Un dialogue imaginaire autour du principe de la souveraineté	373
MARTONYI JÁNOS: Európai identitás – Nyitni vagy bezárkózni.	383
MOULTON, JEAN-DENIS : L’Etat membre de l’Union européenne: entre défense de son identité constitutionnelle et respect de l’identité constitutionnelle européenne	393
NAGY CSONGOR ISTVÁN: Constitutional objections to opt-out collective actions: a cover up for a system failure?	411
PACZOLAY PÉTER: A bírói függetlenség az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatában.	419
PHILIP, CHRISTIAN : Union européenne et souveraineté des États membres	429
SMITH, EIVIND: Judicial Independence: On the relative importance of access to and status on the bench	435
SOMSSICH RÉKA: Nyelvfejlesztés és nyelvvédelem a magyar nyelvű uniós jogalkotásban	441
SULYOK TAMÁS: Felelősségünk az európai integrációért – Egy jogösszehasonlító tanulmány	453
TRASER JULIANNA SÁRA: „A tett halála az okoskodás” – avagy az európai polgári kezdeményezés hatékony alkalmazásának politikai korlátai.	465
TRIBL NORBERT: « Imaginer, c’est choisir »: az alkotmányos identitás európai értelmezésének nyomában	473

**NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK – INTERNATIONAL RELATIONS –
RELATIONS INTERNATIONALES**

FEJÉRDY GERGELY: Jean Paul-Boncour: egy „túlképzett” diplomata a budapesti francia követség élén	483
ALBERT LOURDE : La Francophonie instrument d’équilibrage de la mondialisation.	495
DIENES-OEHM EGON: Harminc esztendő ingoványos európai terepen	507
FERWAGNER PÉTER ÁKOS: Az 1926-os libanoni alkotmányhoz vezető út	521

GELLÉN KLÁRA: Fenntartható fogyasztás vs. termék-elavulás – a fogyasztó és a vállalkozás a fenntartható termékek piacán	527
J. NAGY LÁSZLÓ: Diplomácia és kereskedelem - Magyar kapcsolat az Öböl menti országokkal (Az 1970-80-as évek)	537
JAKAB ÉVA: Háború és béke: Néhány gondolat Hugo Grotius-hoz	543
KOVÁCS PÉTER: A Nemzetközi Büntetőbíróság és az Európai Unió	557
RAISZ ANIKÓ: Gondolatok a nemzetközi jog egyes aktuális kérdéseiről a közép-kelet-európai országok szemszögéből avagy alkotmányos identitás a nemzetközi jog szemüvegén át	575
SOMOGYI NORBERT: Az agrár- és tudománydiplomácia, mint a szakdiplomácia két sajátos területe	583
SPYRIDON FLOGAITIS: The commemoration of the Three Holy Hierarchs and the relation of Christianity with the Greco-Roman civilization	591
SZAJBÉLY KATALIN: Vallási jelképek viselése az oktatási intézményekben – eltérő standardok az ENSZ Emberi Jogok Bizottsága és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában	597
ZALAI ANITA: A spanyol Második Köztársaság Magyarország-képe – A trianoni békeszerződés revíziójának kérdése spanyol diplomáciai jelentésekben	607
IRODALOMJEGYZÉK	613

Köszöntők

Laudations

Mots de salutation

Európai szellemiség Szegeden

Egyetemi tanulmányaim alatt nem sokat találkoztam Trócsányi professzorral a szegedi jogi karon, egyrészt mert brüsszeli nagykövetség Szegedtől távol dolgozott, másrészt mert engem inkább a nemzetközi jog mint az alkotmányjog vonzott. Aztán pályakezdőként elkezdtem nemzetközi jogot tanítani az éppen akkor induló nemzetközi tanulmányok alapszakon, ami az akkor már Trócsányi László-vezette Európa-tanulmányok Központ képzése volt. És ezzel becsöppentem egy új világba! A nemzetközi tanulmányok szakos hallgatók kiváló tanulmányi eredménnyel és magas szintű nyelvtudással érkeztek, és persze a szakból adódóan, teljes nyitottsággal a nemzetközi jog iránt. Lelkesek és kiválóan motiválhatóak voltak, szívesen vettek részt az ENSZ-modellezés fakultációmon. Amikor 2011-ben cseh, osztrák és szlovák kollégákkal elkezdtük megtervezni a Regionális ENSZ Akadémiát, csak egy nyitott kérdés volt: honnan találom arra finanszírozást, hogy a szegedi hallgatók és én, oktatóként részt vehessünk ebben a nemzetközi együttműködésen alapuló különleges tanulmányi programban.

Egy kolléga biztatott, hogy keressem meg Trócsányi professzort. Nem voltam benne biztos, hogy ő tudja, ki vagyok, de azért bekopogtam hozzá. Csak később jöttem rá, hogy már pontosan tudta. Az ő egyik nagy titka, hogy folyamatosan figyeli a környékén tevékenkedő fiatalok munkáját és maga köré gyűjti azokat, akiket motiválnak és tehetségesnek lát. Ennek köszönhetően tíz évvel ezelőtt kezdetét vette a közös munkánk és biztosított támogatásáról. Egyre nőtt a projektek száma, amelyekbe bevont. Megfigyeltem, hogy az ETK-ban, majd mai nevén a Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetben hogyan épít csapatot, hogyan tartja össze a sok különböző habitusú, tudású, szakterületű kollégát. Mindenkire nagy felelősséget tett, elvárva az önállóságot, és sosem maradt el a teljesítmény honorálása.

Két évvel ezelőtt felvetette, hogy az a bizonyos életkor betöltése után szeretné, ha az utóda lennék az intézet vezetésében. Ez egyben volt örömteli megtiszteltetés és kissé ijesztő kihívás is. A kavargó érzések ellenére két dologban nagyon biztos voltam: a Trócsányi professzor által felépített intézeti kollektíva kiváló és ő is támogatni fog szakmailag és emberileg egyaránt.

¹ habilitált egyetemi docens, intézetvezető, SZTE ÁJTK

Kedves Laci!

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet minden dolgozója nevében köszönöm a kialakított szellemiséget, az európai gondolkodást, a lehetőségeket és kapcsolatokat, amelyeket Szegedre hoztál és az oldott, közvetlen, vidám munkaléggé vált. Nagyon jó a kollégáknak lenni és kívánjuk, hogy ez még sok évtizedig így maradjon erőben, egészségben!

*Fejes Zsuzsanna
Gyivicsán Andrea
Silay Tünde
Szalai Anikó*

*Gulyás László
Kruszlicz Péter
Sulyok Márton
Szekeres Ildikó*

*Gültekin-Várkonyi Gizem
Laureline Congnard
Szakács Ildikó Réka
Vágóné Lipták Dóra*